

ชาร์จพลังประเทศไทย... ไปสู่การขนส่งคาร์บอนต่ำ

สุเมธ องกิตติกุล

ออกแบบภาพประกอบ: THANINBEER

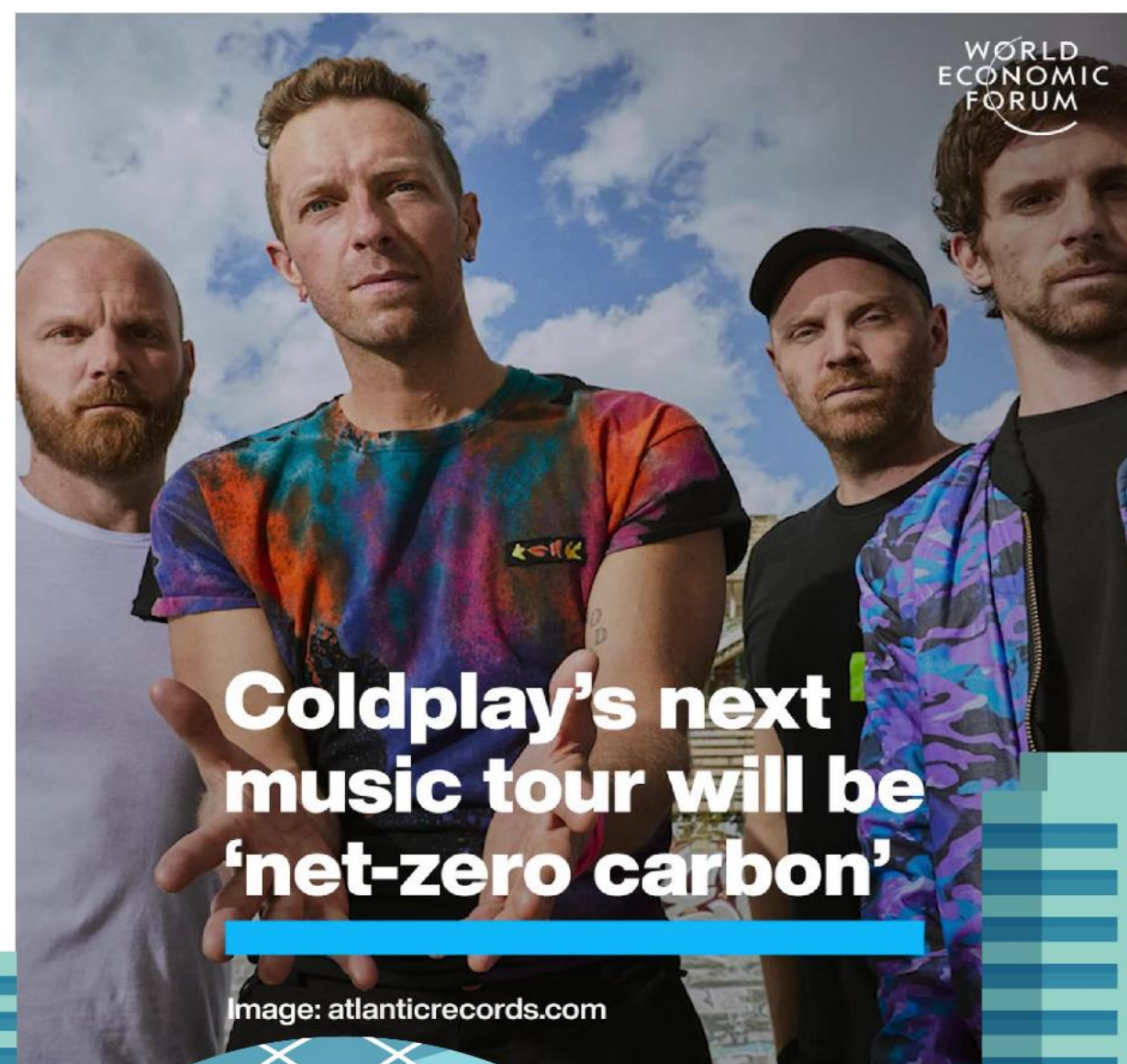
ทุกกิจกรรมล้วนเกี่ยวข้องกับการขนส่ง

PA MEDIA

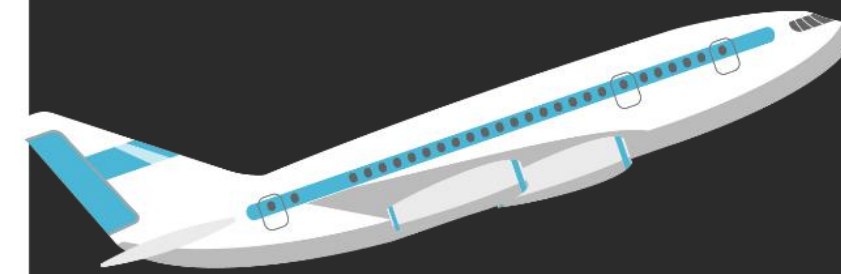
Greta Thunberg said her voyage across the Atlantic "is going to be a huge challenge"

Environmental activist Greta Thunberg has set sail from the UK, bound for UN climate summits in New York and Chile.

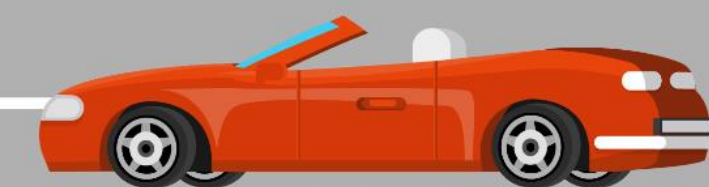
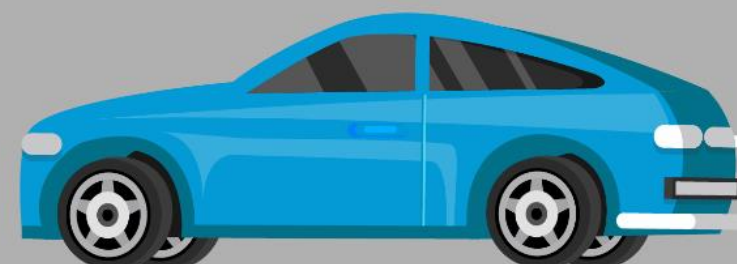

**Coldplay's next
music tour will be
'net-zero carbon'**

Image: atlanticrecords.com

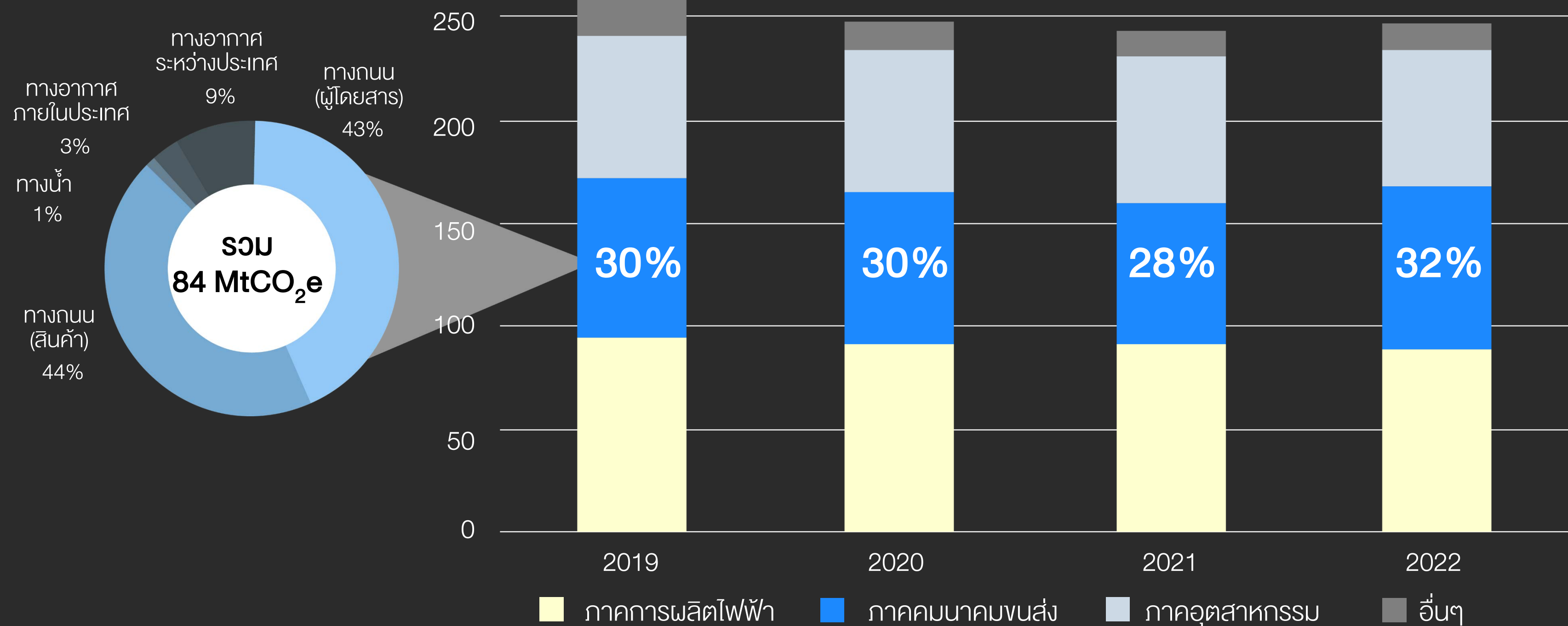
แต่การขนส่ง
ยังไม่สะอาด...
เราจะมุ่งไปสู่
การขนส่งคาร์บอนต่ำ
อย่างไร?

ภาคขนส่งไทย ปล่อยคาร์บอน 30% ของทั้งหมด

การปล่อยก๊าซคาร์บอนไดออกไซด์จากการใช้พลังงานตามภาคส่วนต่างๆ (MtCO₂e)

ภาคขนส่งไทยปล่อยคาร์บอน 30% และมีแนวโน้มสูงขึ้น

การขนส่งทางถนนปล่อยคาร์บอนสูงที่สุดจากการใช้น้ำมันเป็นหลัก รองลงมาคือ การขนส่งทางอากาศ

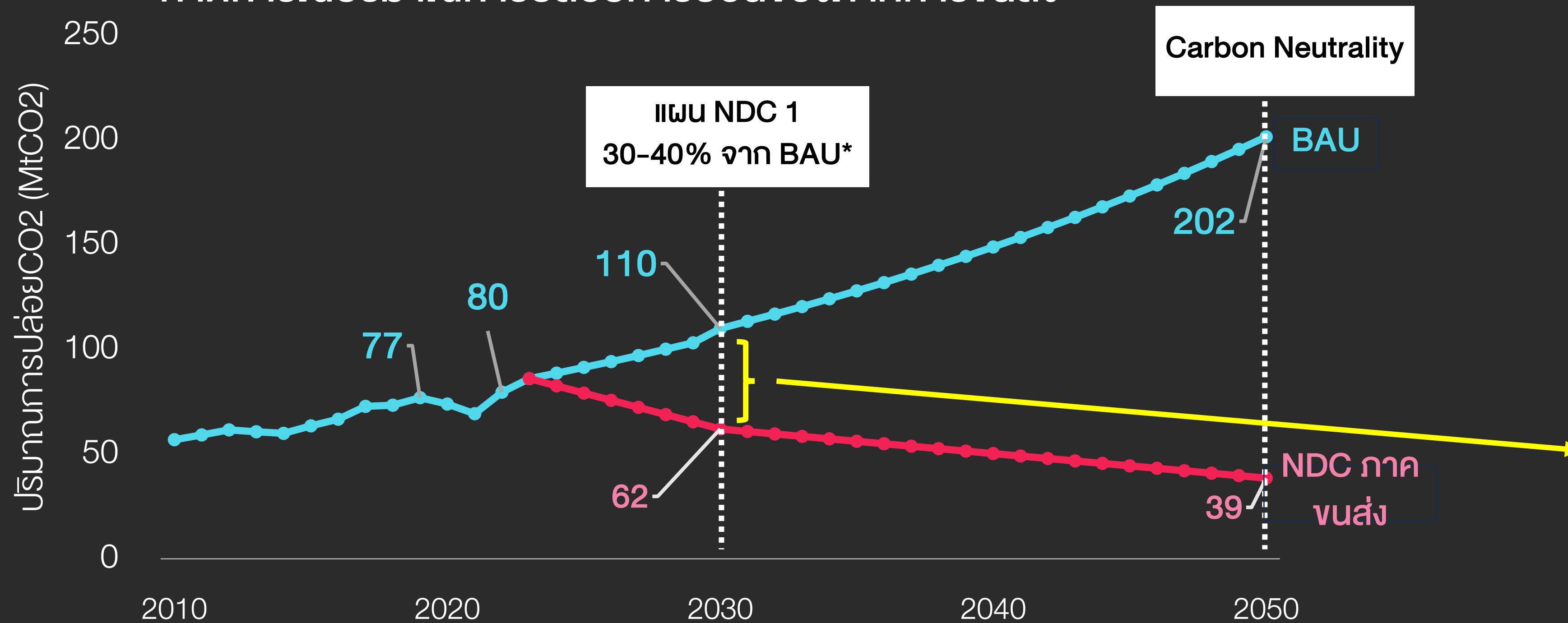
ภาคขนส่งมีเป้าหมายลดก๊าซเรือนกระจกตามเป้าหมายประเทศ (Nationally Determined Contribution)

หมายเหตุ: เกี่ยวบับระหว่างประเทศที่พิจารณา คือ เกี่ยวบับระหว่างประเทศของสายการบินที่มีสถานประกอบการหลักในไทย
ที่มา: โครงการศึกษานโยบายการลดการใช้พลังงานในภาคขนส่งทางบก, สนง. (2566)
สำนักงานนโยบายและแผนทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อม (สผ.) (2562), รายงานความก้าวหน้ารายสองปี ฉบับที่ 4 (Thailand's Fourth Biennial Update Report (BUR4))

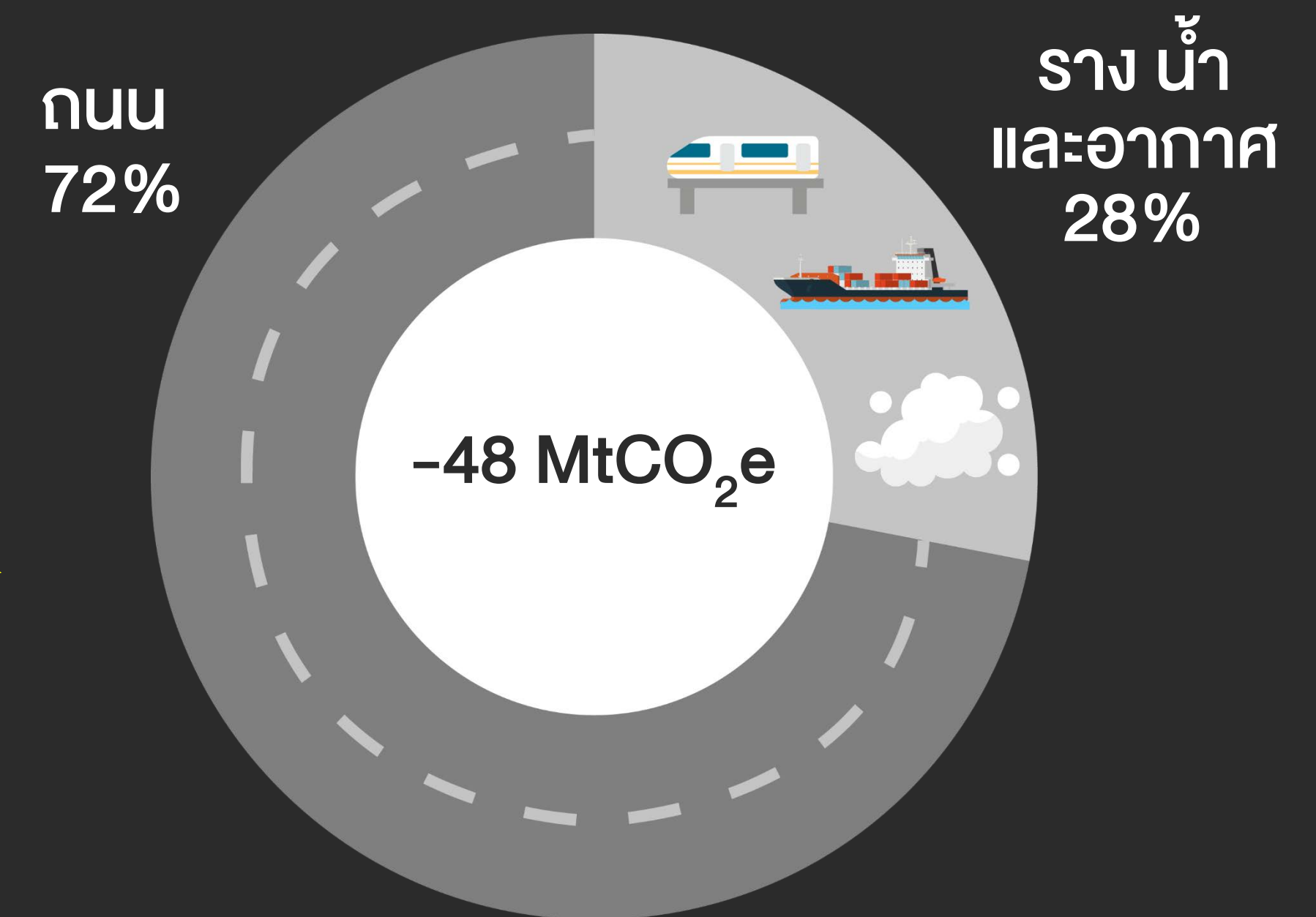
ภาคการขนส่งทางถนนต้องลดคาร์บอน อย่างน้อย 40% ในปี 2030 ตามเป้า NDC

หากไม่มีการดำเนินมาตรการใดๆ ในปี 2050 ปริมาณการปล่อยคาร์บอนจะเพิ่มขึ้นเป็น 2.5 เท่า

คาดการณ์ปริมาณการปล่อยคาร์บอนของภาคการขนส่ง

สัดส่วนเป้าหมายในการลดคาร์บอน
จำแนกตามรูปแบบการขนส่ง

หมายเหตุ: ไม่รวมการขนส่งระหว่างประเทศ

ที่มา: สำนักงานนโยบายและแผนการขนส่งและจราจร (สนข.) (2023) และคาดการณ์เพิ่มเติมโดยคณะผู้วิจัย

*BAU = Business As Usual

รัฐกำหนดมาตรการเพื่อลดคาร์บอน (NDC) ในภาคขนส่ง 48 MtCO₂e ภายในปี 2030

- ส่งเสริมยานยนต์ไฟฟ้า
- เพิ่มประสิทธิภาพยานยนต์
- พัฒนาระบบขนส่งในเมือง
- พัฒนาระบบขนส่งและโลจิสติกส์ระหว่างเมือง

➤ ส่งเสริมพลังงานทางเลือกในอนาคต (FCEV*) และ (SAF**)
*Fuel Cell Electric Vehicle | **Sustainable Aviation Fuel

❓ ยังไม่มีมาตรการรองรับ

2023

2025

2030
NDC 1
ลดคาร์บอน
48 Mt CO₂

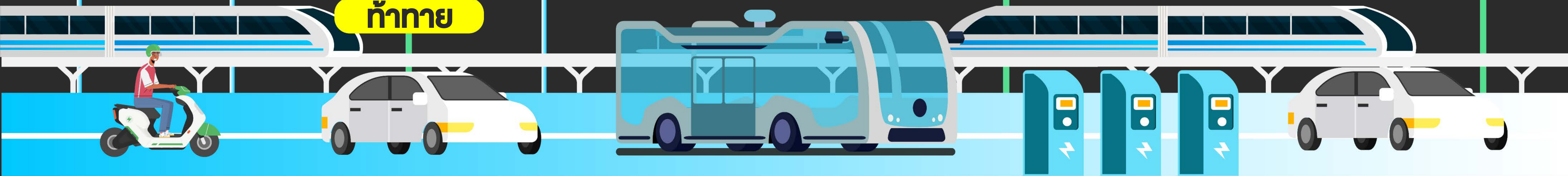
2035

➤ พัฒนาโครงสร้างพื้นฐาน
และสนับสนุนด้าน
การคมนาคมขนส่ง

2050
Carbon
Neutral

2065
Net Zero
GHG

ท้าทาย

การลดคาร์บอน Supply Chain ในอนาคต ภาคขนส่งต้องสะอาด

Scope 3

อุตสาหกรรมต้นน้ำ

Scope 2

ไฟฟ้าที่ใช้ในการผลิต

Scope 1

อุตสาหกรรมกลางน้ำ

การปล่อย
CO₂
ในกระบวนการผลิต

Scope 3

อุตสาหกรรมปลายน้ำ

ปัจจุบันมาตรการ
ลดคาร์บอน
เน้น Scope 1-2
แต่หากขยายไปสู่
Scope 3
ภาคขนส่งต้อง
ปล่อยคาร์บอนต่ำ

ภาคขนส่งที่ปล่อยคาร์บอนมาก จะกระทบต่อการท่องเที่ยวของประเทศ

แนวโน้มของ Sustainable Tourism ของนักท่องเที่ยว

80%

เห็นว่า
การท่องเที่ยวที่ยั่งยืน
เป็นสิ่งจำเป็น

76%

ต้องการเดินทาง
ในทางเลือกที่ยั่งยืนขึ้น
ใน 1 ปี ข้างหน้า

43%

ยอมจ่ายมากขึ้น
เพื่อให้ได้การเดินทาง
ที่สะอาด

นักท่องเที่ยวเลือกการเดินทางที่ยั่งยืนอย่างไร?

Google Flight มีทางเลือกให้เปรียบเทียบ
การปล่อย CO₂ ระหว่างเที่ยวบินในแต่ละเส้นทาง

เที่ยวบินที่ปล่อย CO₂ สูงกว่าค่าเฉลี่ย
อาจไม่เป็นที่ต้องการสำหรับนักท่องเที่ยวกลุ่มนี้

Higher emissions		X
This flight	639 kg CO ₂	
Typical for this route	601 kg CO ₂	
6% higher	+38 kg CO ₂	

Emissions are calculated for 1 passenger in your selected seating class.
Google is working towards including NO_x and other significant warming effects like persistent contrails in our estimates. [Learn more](#)

Filter by less emissions

Booking.com เตรียมเปิดเผยข้อมูลการปล่อย CO₂
ของการเดินทาง สร้างทางเลือกการเดินทาง
ที่ยั่งยืนให้แก่นักท่องเที่ยว

นักท่องเที่ยวมีแนวโน้มเลือกเดินทางด้วยระบบขนส่ง
สาธารณะซึ่งปล่อย CO₂ น้อย เช่น รถไฟ

ภาคขนส่งไทยมี 4 ความท้าทายในการลดคาร์บอน

การส่งเสริมใช้รถ EV
ยังจำกัด

ระบบขนส่งสาธารณะ
ในเมืองไม่พร้อม
ทำให้คนยังใช้รถยนต์
ส่วนบุคคลเป็นหลัก

การลงทุนรถไฟทางคู่
ยังไม่ตอบโจทย์
การขนส่งระหว่างเมือง

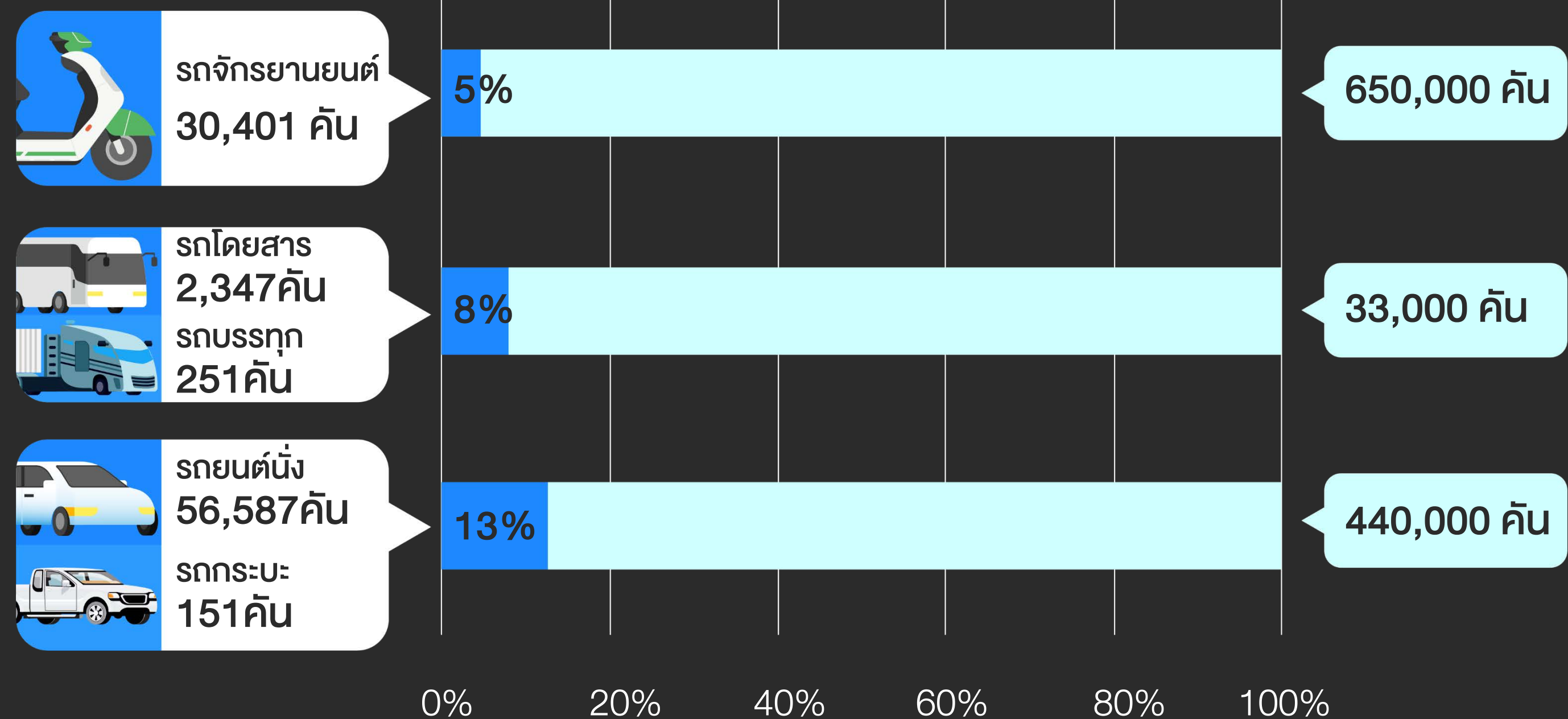
การปล่อยคาร์บอน
จากการเดินทาง
ทางอากาศ
เพิ่มขึ้นอย่างรวดเร็ว

รัฐตั้งเป้าหมาย 30@30 ในการผลิต EV เป็นไปได้ในกรณีรถยนต์ แต่ยากในกรณีรถประเภทอื่น

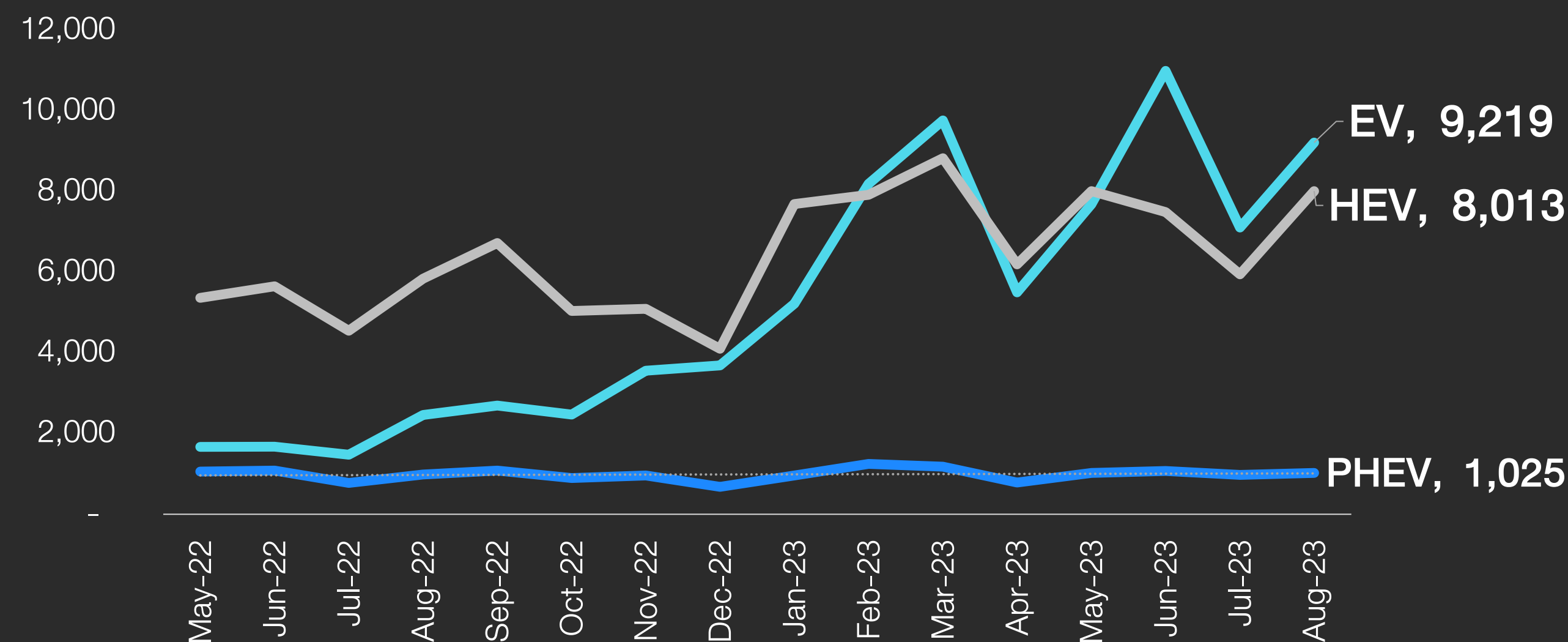
รถจดทะเบียนไฟฟ้าสะสม
ส.ค. 2023

ปริมาณการผลิต EV
ตามเป้าหมาย 30@30

การจดทะเบียน EV เพิ่มขึ้นในอัตราที่สูง แต่ยังไม่เร็วพอ

จำนวนรถจดทะเบียนใหม่ (คัน)

ไทยยังมีความท้าทายที่ต้องก้าวผ่าน เพื่อบรรลุเป้าหมาย 30@30

- ⚠️ การใช้รถ EV กระจุกตัว
อยู่ในเขตเมือง
หรือระยะทางสั้น
- ⚠️ ความเชื่อมั่นของผู้บริโภคต่อ
EV ยังอยู่ในระดับต่ำ

- ⚠️ การลงทุนติดตั้ง
ของสถานีชาร์จยังคงค่อนข้างสูง
ยังมีข้อจำกัด สำหรับการกำหนด
เงื่อนไขติดตั้งจุดชาร์จ

การใช้รถบรรทุกไฟฟ้าขนาดใหญ่
เพิ่มขึ้นทุนการขนส่ง
และยังมีปัญหาในการใช้งานหนัก

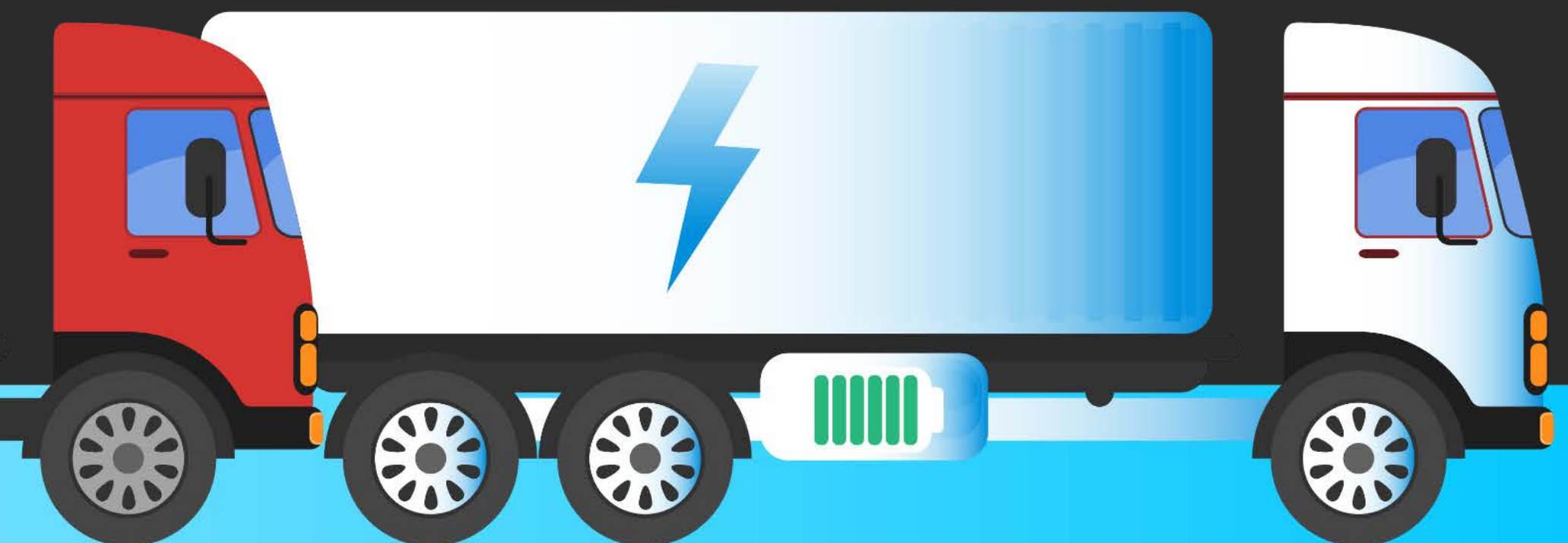
รถบรรทุก 10 ล้อ (ICE)
ราคา 3 ล้านบาท

รถบรรทุก 10 ล้อ (EV)
ราคา 6 ล้านบาท

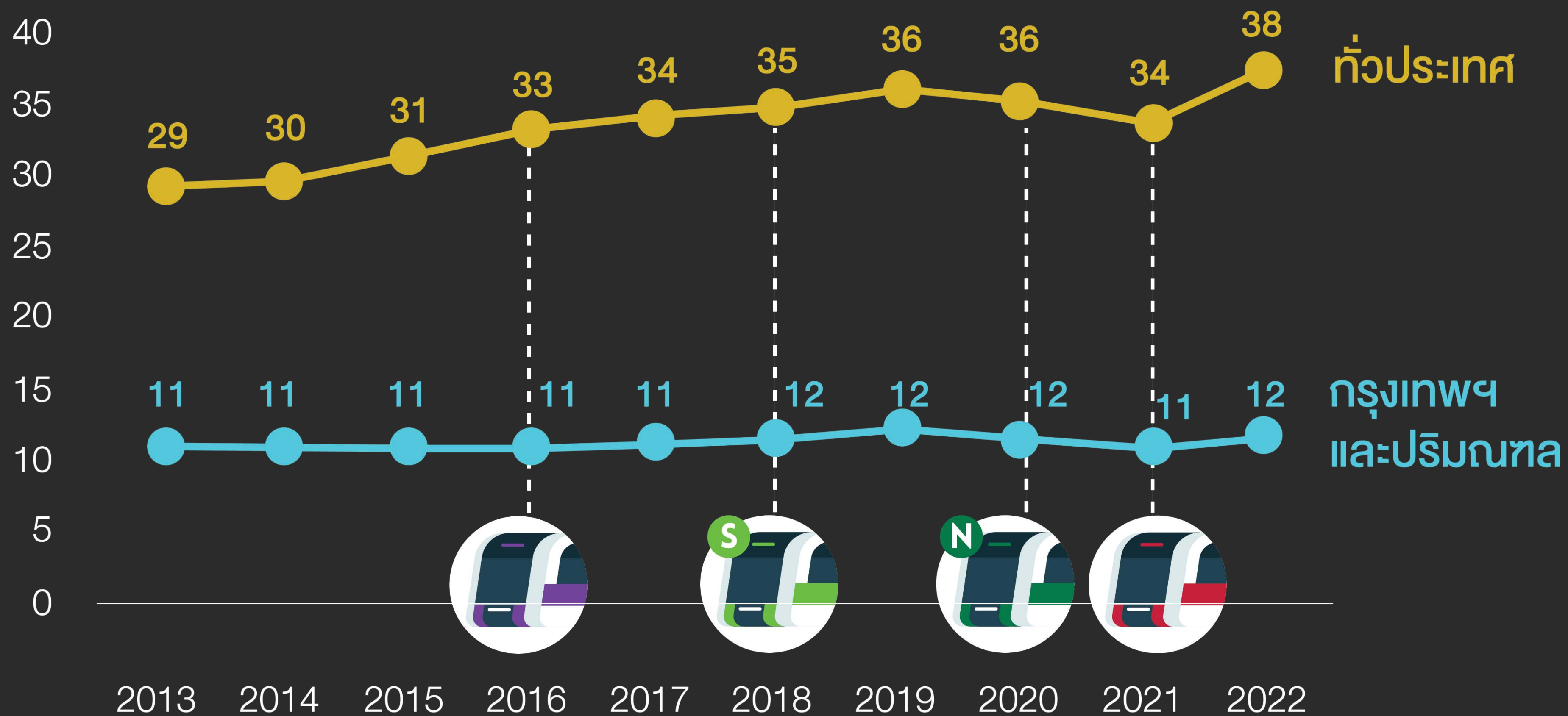
ส่วนต่างคือ
ต้นทุนแบตเตอรี่

การใช้น้ำมันเชื้อเพลิงโดยรวมเพิ่มขึ้นอย่างต่อเนื่อง แม้จะมีรถไฟฟ้าขนส่งมวลชน

ปริมาณการใช้น้ำมันดีเซลและเบนซินในภาคขนส่ง (พันล้านลิตร)

การพัฒนาระบบขนส่งสาธารณะ
ที่ผ่านมายังช่วยลดปริมาณ
การใช้น้ำมันเชื้อเพลิงได้น้อย

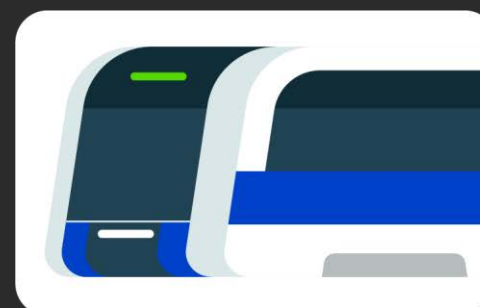

ที่มา: สำนักงานนโยบายและแผนพลังงาน, กระทรวงพลังงาน (2023)

ระบบขนส่งสาธารณะไม่ครอบคลุม

กรุงเทพ

รถไฟฟ้า

6 เส้นทาง
ยาว 189 กม.
ครอบคลุมพื้นที่ 28%
ของกรุงเทพฯ

รถโดยสาร

269 เส้นทาง
ยาว 4,982 กม.
ครอบคลุมพื้นที่ 57%
ของกรุงเทพฯ

 รถไฟฟ้า
 รถโดยสาร

รถโดยสาร
และรถไฟฟ้า
ครอบคลุมพื้นที่ 73%
ของกรุงเทพฯ

ต่างจังหวัด (เทศบาลจังหวัดใหญ่)

ฉะเชิงเทรา ครอบคลุม

13%

เชียงราย ครอบคลุม

20%

ขอนแก่น ครอบคลุม

26%

สงขลา ครอบคลุม

36%

อยุธยา ครอบคลุม

46%

ระบบขนส่งสาธารณะยังไม่จูงใจให้คนใช้งานมากขึ้น

ระบบขนส่งมวลชนในเขตเมือง ยังไม่พร้อม

ต้นทุนการเดินทาง
และ อัตราค่าโดยสาร
ค่อนข้างสูง

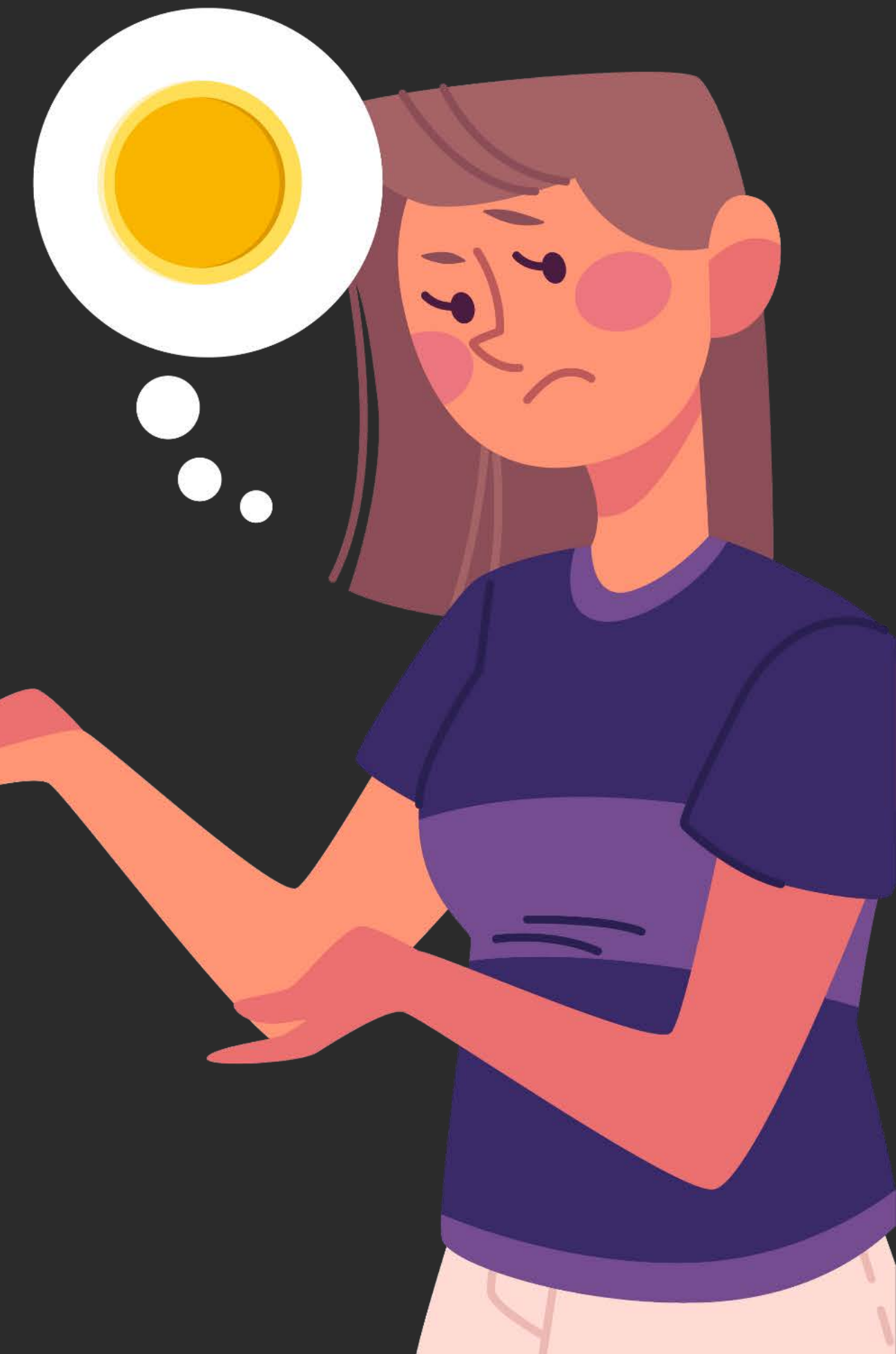

สิ่งอำนวยความสะดวกใน
การเชื่อมต่อกับระบบ
รถไฟฟ้ายังไม่เพียงพอ

ยังไม่มีข้อสรุปของมาตรการ ที่เหมาะสมเพื่อแก้ไขปัญหานี้

เช่น ยังไม่สามารถ
กำหนดขอบเขตพื้นที่
ค่าธรรมเนียมและเงื่อนไข
การเข้าออกที่เหมาะสม
สำหรับ Congestion charge

การขนส่งทางรางระหว่างเมืองยังน้อยมาก

ที่มา: สำนักงานนโยบายและแผนการขนส่งและจราจร

ต้องเปลี่ยนการขนส่งทางถนนเป็นการขนส่งทางรางเพื่อลดคาร์บอน

- การขนส่งโดย
- รถไฟทางคู่
  - รถไฟสายใหม่
  - รถไฟความเร็วสูง

ปัญหาคือ

การพัฒนาโครงการก่อสร้างรถไฟมีความล่าช้า
รถไฟทางคู่คืบหน้าเพียง 70%*

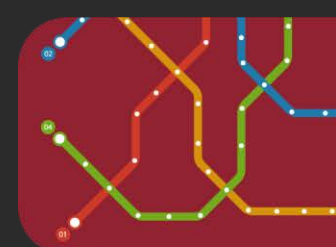
ขบวนรถไฟเพื่อให้บริการขนส่งไม่เพียงพอต่อความต้องการ

หมายเหตุ: * ข้อมูล ณ เดือนกุมภาพันธ์ 2023

ผู้โดยสารยังใช้การขนส่งทางรางน้อย

การให้บริการรถไฟโดยสาร ไม่เพียงพอต่อความต้องการ

โครงข่ายของรถไฟไม่ครอบคลุมเพียงพอ

ความถี่ของการให้บริการไม่เพียงพอ
ต่อความต้องการ

การเดินทางใช้เวลานาน
และคุณภาพการบริการไม่ดี

การบริการ
รถไฟสายเหนือ
กรุงเทพ-เชียงใหม่

3,724
ราย/วัน

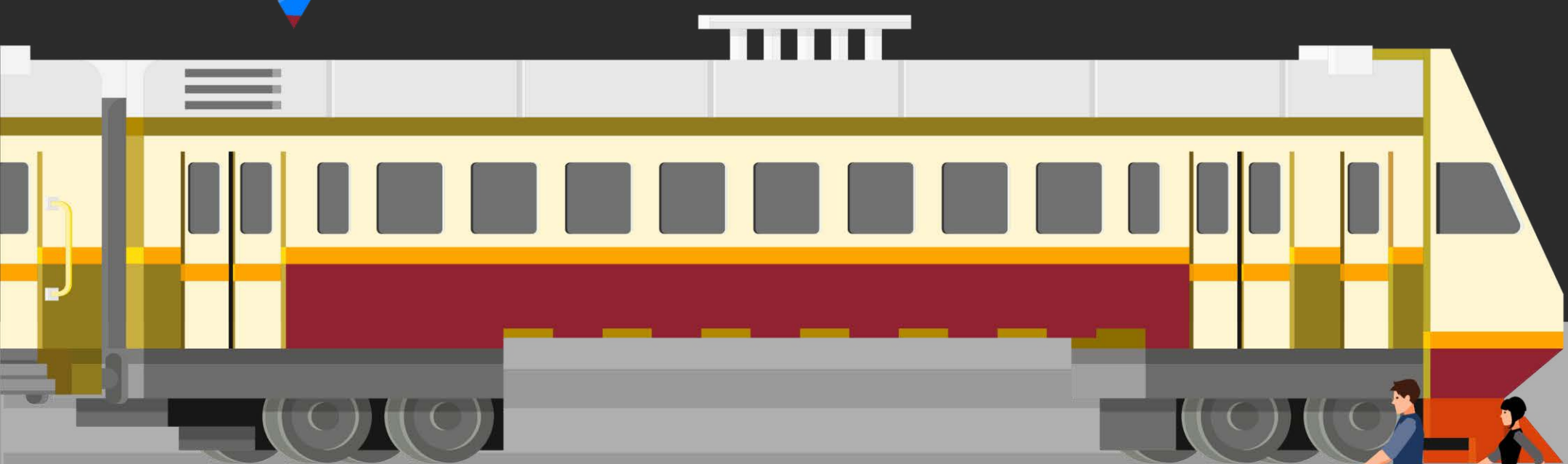
การขนส่งผู้โดยสาร ยังไม่เต็มประสิทธิภาพ

ปริมาณผู้โดยสาร
ที่ใช้บริการ
เฉลี่ยต่อวัน
ปี 2565

การบริการ
สายการบิน
กรุงเทพ-เชียงใหม่

11,698
ราย/วัน

ที่มา: การรถไฟแห่งประเทศไทย
และสำนักงานการบินพลเรือน

การขนส่งสินค้าทางรางมีน้อยมาก

การขนส่งสินค้าทางรางไม่ตอบโจทย์ การขนส่งสินค้าทางรถไฟยังมีข้อจำกัด

สัดส่วนการขนส่งตู้คอนเทนเนอร์จากสถานีบรรจุและ
แยกสินค้ากล่อง (ICD) ลาดกระบังไปท่าเรือแหลมฉบัง ปี 2565

หัวรถจักร
ไม่เพียงพอ
มีเพียง 164 หัว
ที่ใช้งานได้

ไม่มีลาน
ขนถ่ายสินค้า
สำหรับรถไฟ

ต้นทุนสูง
เนื่องจาก
ต้องยกขน
หลายรอบ

● ทางรถไฟ
● ทางถนน

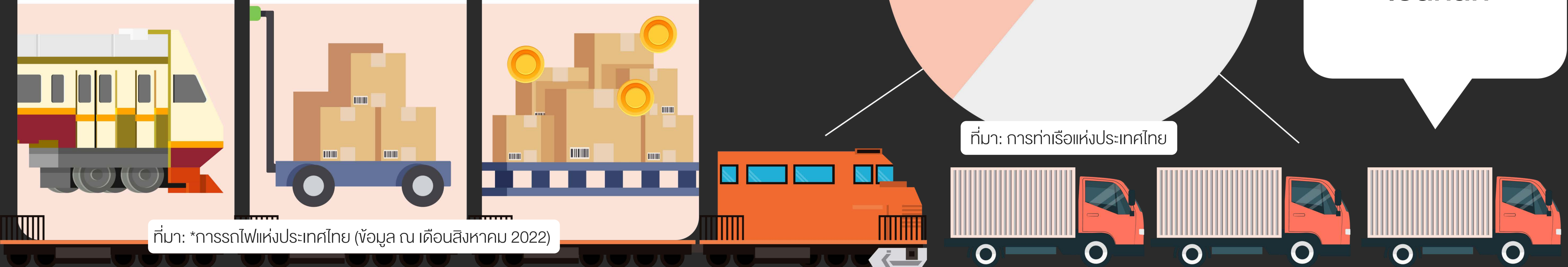
26%

74%

การขนส่งสินค้า
ยังพึ่งพา
ขนส่งทางถนน
เป็นหลัก

ที่มา: การท่าเรือแห่งประเทศไทย

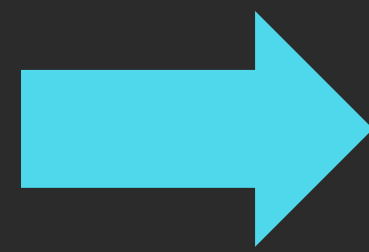
ที่มา: *การรถไฟแห่งประเทศไทย (ข้อมูล ณ เดือนสิงหาคม 2022)

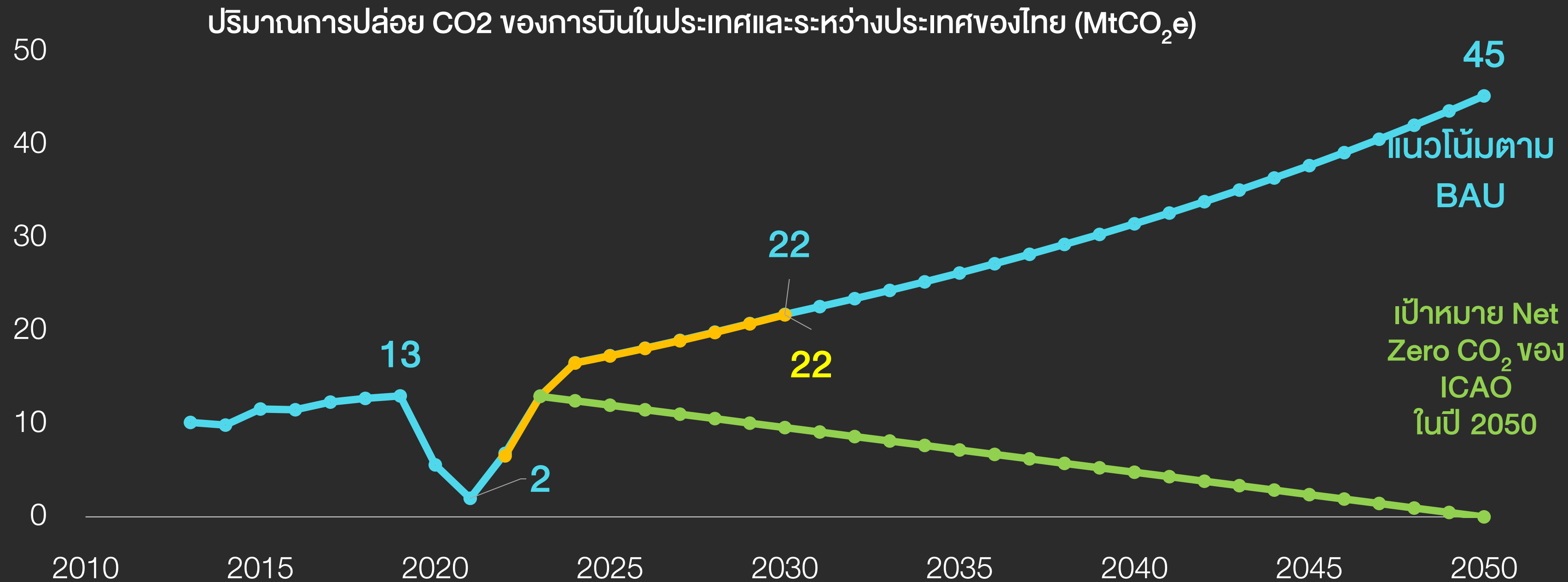
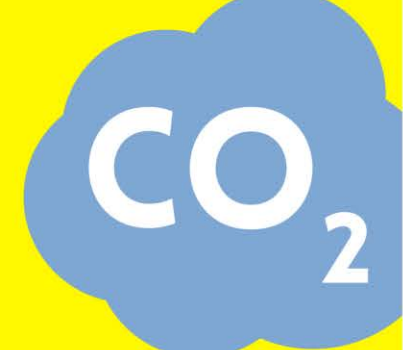
การเดินทางทางอากาศที่เพิ่มขึ้น จะทำให้การปล่อยคาร์บอนเพิ่มขึ้นอย่างรวดเร็ว

ก่อนวิกฤต Covid-19
การเดินทางทางอากาศ
เติบโตเฉลี่ยปีละ 10%

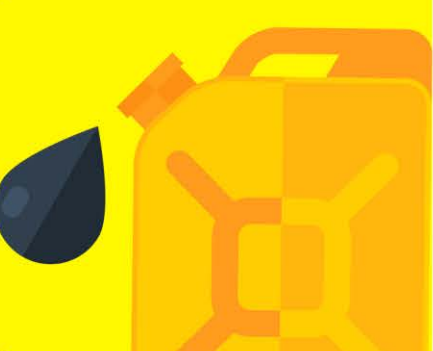

ภายในปี 2050
การเดินทางจะเพิ่มขึ้น
จากปี 2019 ถึง 60-90%

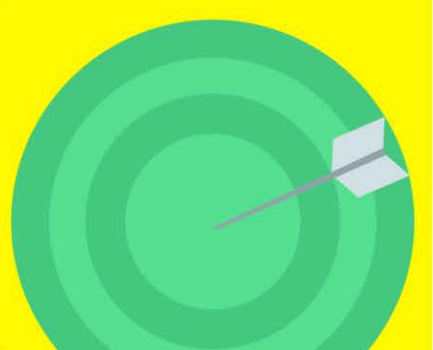
ไม่มีมาตรการที่ชัดเจนในการลดคาร์บอน

มาตรการระยะสั้นของไทย
ลดคาร์บอนได้ไม่ถึง 1% ของ BAU

มาตรการระยะยาว เช่น การกำหนด
สัดส่วนน้ำมัน SAF ยังไม่ชัดเจน
อยู่ระหว่างวางแผน

ประเทศไทยมีความท้าทาย
ในการลดคาร์บอนและการบรรลุเป้าหมาย
Net Zero CO₂ ในปี 2050 ของ ICAO

เป้าหมาย Net Zero 2050 ภาคการบิน สร้างแรงกดดันต่อประเทศไทย

ICAO จะขับเคลื่อนเป้าหมาย Net Zero ของการบินระหว่างประเทศผ่านกลไก CORSIA (Carbon Offsetting and Reduction Scheme for International Aviation)

แรงกดดัน ต่อสายการบิน

! กลุ่ม Sustainable Tourism และภาคธุรกิจที่สนใจสิ่งแวดล้อมมีแนวโน้มเพิ่มขึ้น

! หากกลไก Carbon Offset เกิดขึ้นตาม CORSIA สายการบินจะมีต้นทุนเพิ่มขึ้นและทำให้ค่าโดยสารสูงขึ้น

แรงกดดัน ต่อท่าอากาศยาน

! การบริหารจัดการท่าอากาศยานส่งผลต่อปริมาณการปล่อยคาร์บอนของสายการบิน

! สายการบินอาจหลีกเลี่ยงท่าอากาศยานที่ไม่มีประสิทธิภาพ

รัฐควรลงทุนและกำหนดมาตรการเพื่อ...

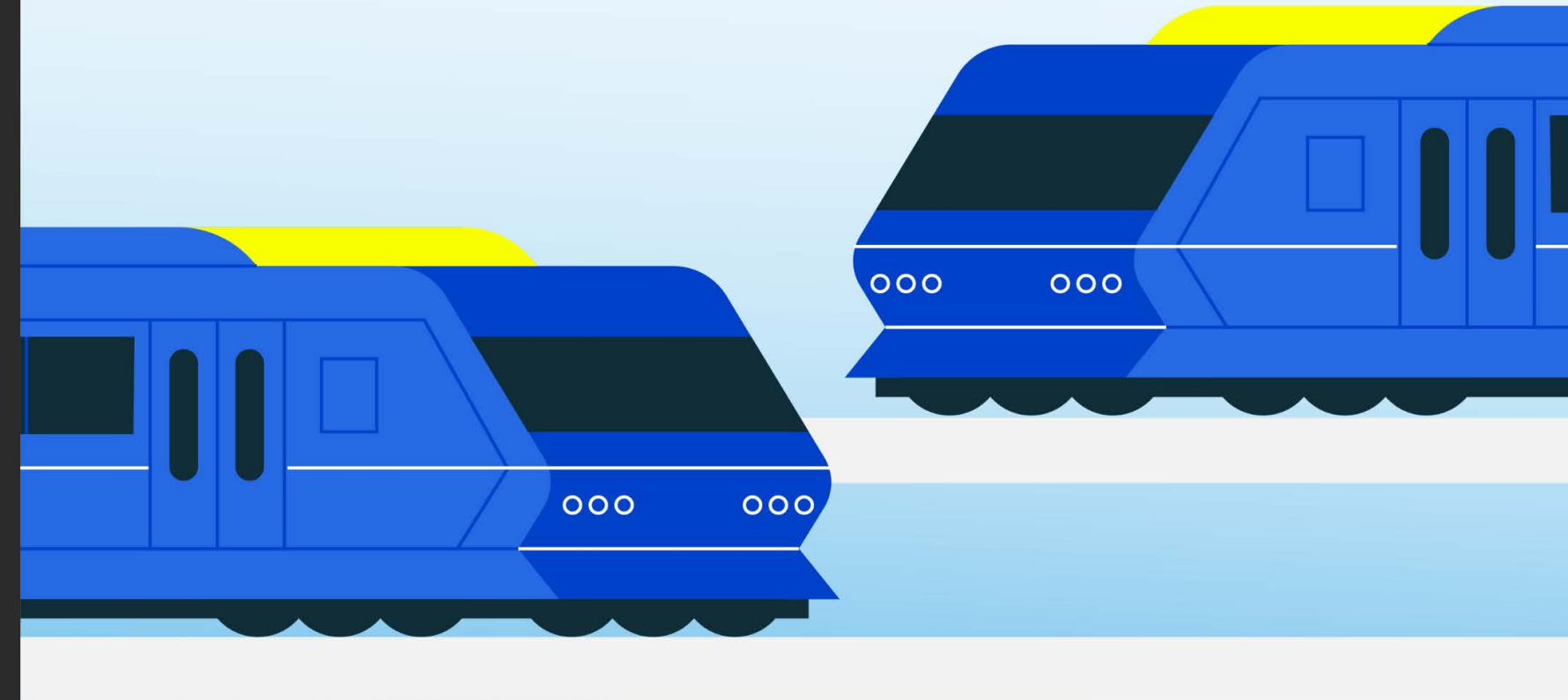
เปลี่ยนรถให้สะอาด

- ส่งเสริม EV bus, bike และ truck
- ลดการใช้รถยนต์ในเขตเมือง
- ยกเลิกอุดหนุนน้ำมันเชื้อเพลิง และเก็บภาษีน้ำมันตามปริมาณคาร์บอน

เปลี่ยนการเดินทางสู่ระบบราง

- เพิ่มขบวนรถและบริหารเกี่ยวกับการเดินรถไฟ
- พัฒนาความสามารถในการรองรับ การขนส่งทางรางและปรับปรุง สิ่งอำนวยความสะดวก
- เพิ่มประสิทธิภาพการใช้พลังงานของรถไฟ และเปลี่ยนมาใช้เชื้อเพลิงสะอาด

เปลี่ยนสู่เที่ยวบินคาร์บอนต่ำ

- ลดการเดินทางทางอากาศระยะทางสั้น
- ให้สายการบินใช้เครื่องบิน ที่มีประสิทธิภาพสูง
- ส่งเสริมน้ำมัน SAF

ส่งเสริมการใช้รถ EV สำหรับรถที่มีการใช้งานสูง เพื่อลดปล่อยคาร์บอนให้เร็วขึ้น

EV bus

เป้าหมาย 2030

- เปลี่ยนรถโดยสารประจำทาง 6,630 คัน และรถโดยสารไม่ประจำทาง 28,842 คัน

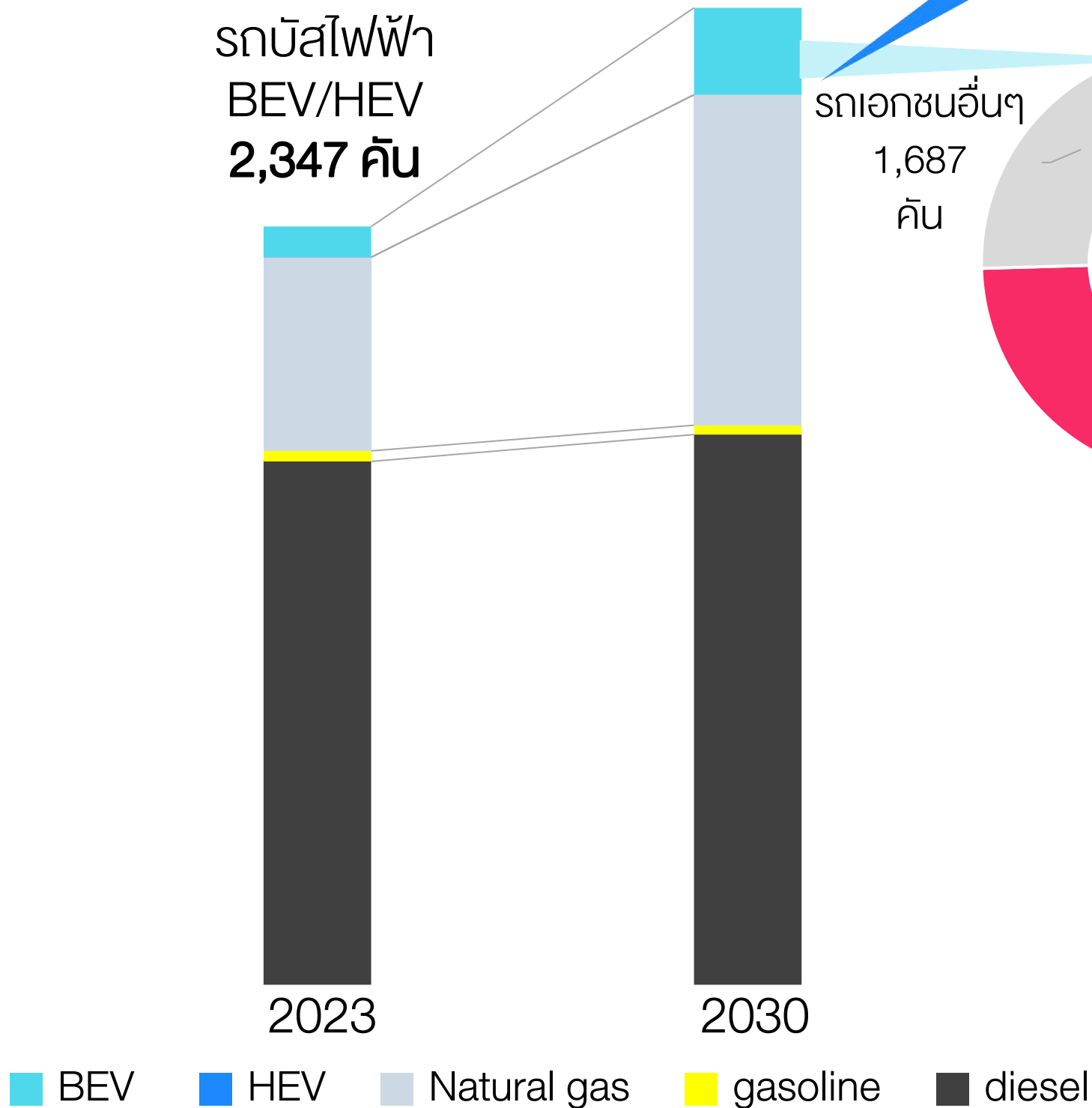
6,630 คัน

รถบัสไฟฟ้า BEV/HEV 2,347 คัน

รถเอกชนอื่นๆ 1,687 คัน

บขส. และรถร่วมบริการ 2,027 คัน

รวม 2,916 คัน

- ✓ อุดหนุนผู้ประกอบการเปลี่ยนรถโดยสาร EV
- ✓ ให้สิทธิเส้นทางแก่ผู้ประกอบการที่ใช้ EV
- ✓ ลดหย่อนภาษีเงินได้นิติบุคคลสำหรับภาคเอกชนที่ใช้ EV bus รับ-ส่งพนักงาน

EV Bike

- ✓ ลดหย่อนภาษีเงินได้นิติบุคคลสำหรับผู้ประกอบการขนส่งพัสดุที่ใช้ EV bike
- ✓ ขยายระยะเวลา และวงเงินอุดหนุนการซื้อ EV Bike ถึงปี 2030

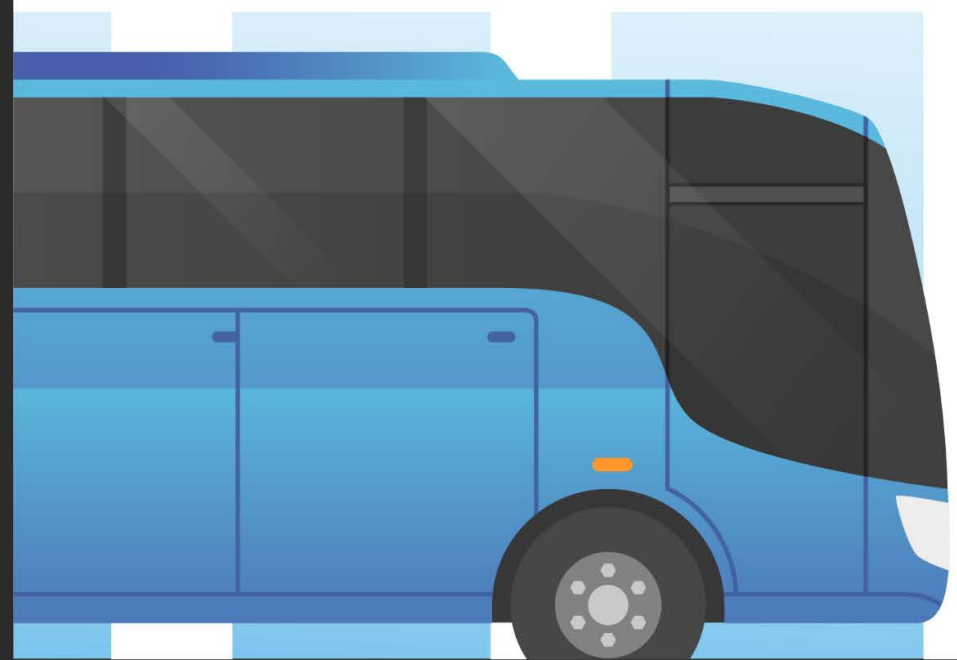
EV สำหรับรถกระบะและรถบรรทุก

- ✓ อุดหนุนการซื้อรถกระบะและรถบรรทุก EV 70,000-150,000 บาท/คัน ถึงปี 2023
- ✓ ยกเลิกการอุดหนุนน้ำมันเชื้อเพลิง และจัดเก็บภาษีน้ำมัน ตามปริมาณคาร์บอน

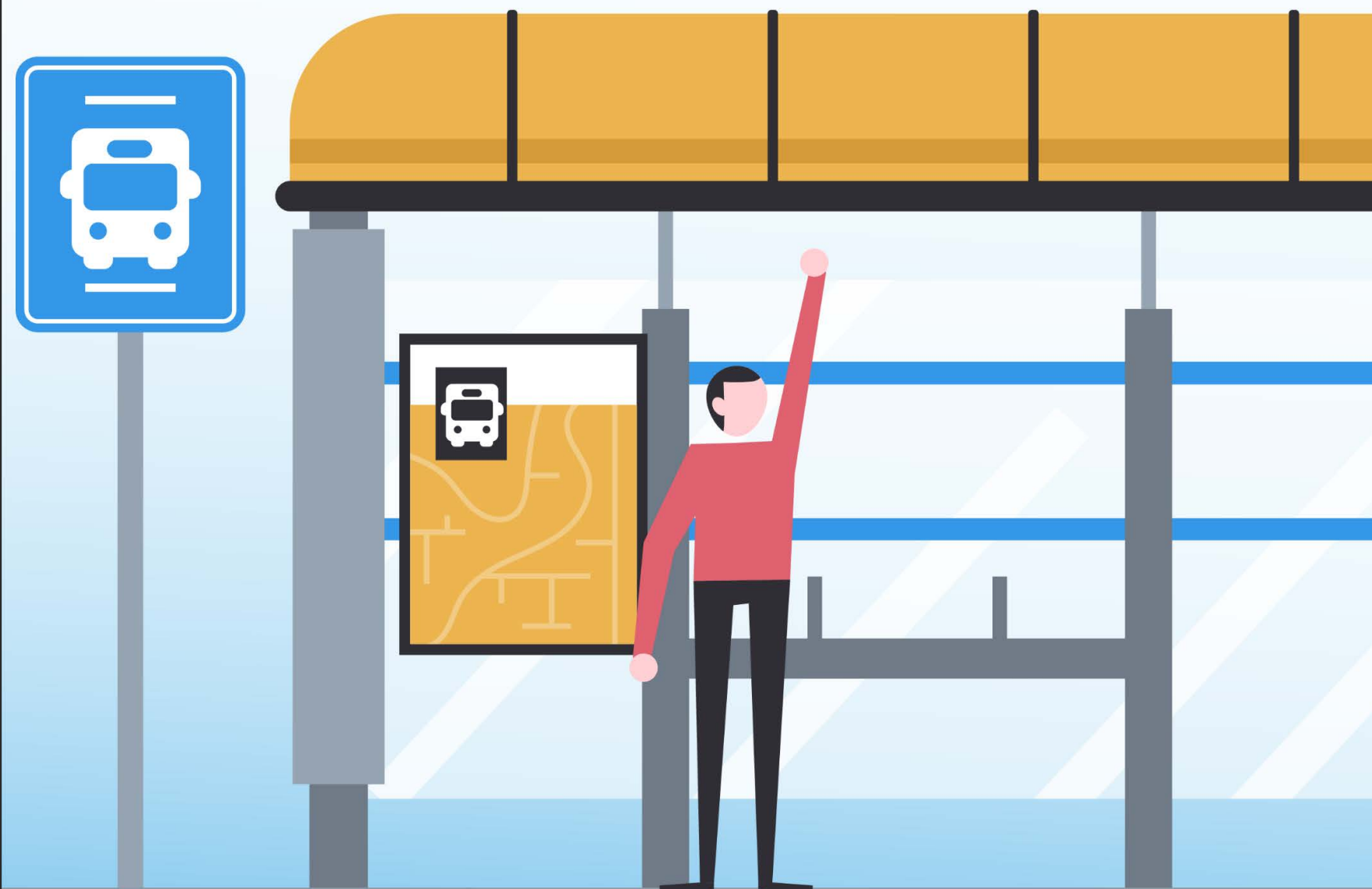

ยกระดับระบบขนส่งมวลชน ลดการใช้รถยนต์

- เปลี่ยนรถโดยสารและเพิ่มเส้นทางเดินรถในเขตเมืองให้เชื่อมต่อกับระบบรถไฟฟ้า
- เพิ่มเส้นทางเดินรถในพื้นที่ต่างจังหวัดให้ครอบคลุมขึ้น (ทั้งเส้นทางระหว่างจังหวัดและระหว่างเมือง)

- ลงทุนโครงสร้างพื้นฐานในระบบรถเมล์ เช่น ป้ายรถเมล์ และทางเท้า
- ให้เงินอุดหนุนผู้ประกอบการรถเมล์

- มีมาตรการเร่งระบบตั๋วร่วมและค่าโดยสารร่วม

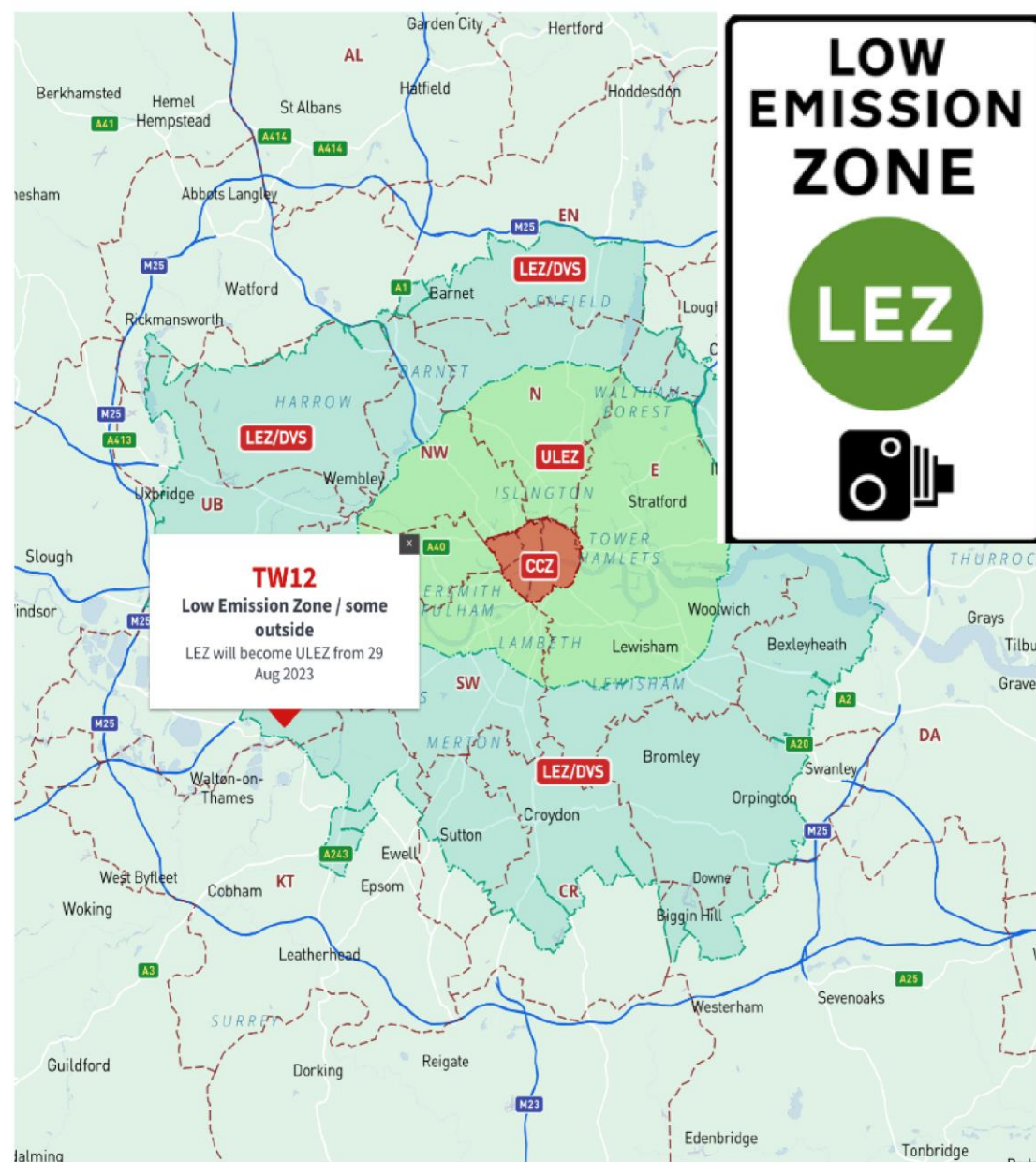

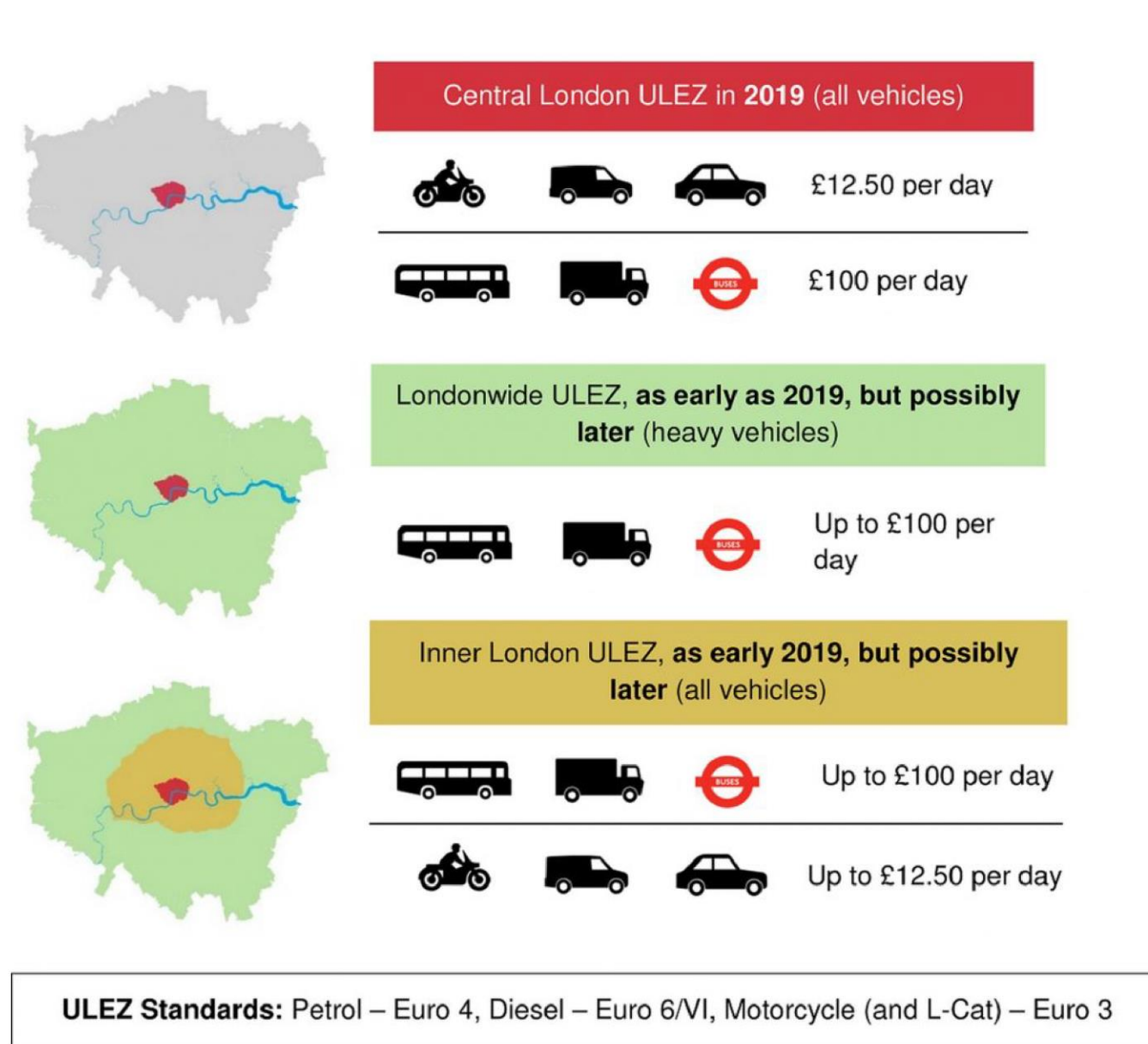
ลดการใช้รถยนต์ส่วนบุคคลในเขตเมือง โดยกำหนด Low Emission Zone และ Congestion Charge

1. สร้าง Sandbox พื้นที่ Low Emission Zone เพื่อเตรียมความพร้อมในการนำมาใช้กับเขตกรุงเทพฯ โดย “กำหนดพื้นที่ประเภทรถ ค่าปรับและเงื่อนไขยกเว้น”

2. สร้างแรงจูงใจให้คนหันไปใช้ระบบขนส่งสาธารณะด้วย Congestion charge

ภาพจาก: transportxtra.com

ภาพจาก: maproom.net

ภาพจาก: gettyimages

ภาพจาก: motorway.co.uk

ส่งเสริมให้ใช้บริการขนส่งสินค้าทางระบบราง

1. เพิ่มขบวนรถไฟ และบริหารเที่ยวรถไฟ ให้สอดคล้องกับ ความต้องการของผู้ใช้งาน

อุดหนุนทางการเงิน
แก่ขบวนรถทางไกล

วางแผนตารางเดินรถ
ให้ตรงกับความต้องการ

2. พัฒนาความสามารถ ในการรองรับการขนส่งทางราง และปรับปรุงสิ่งอำนวยความสะดวก ความสะดวกในการขนส่งให้เพียงพอ

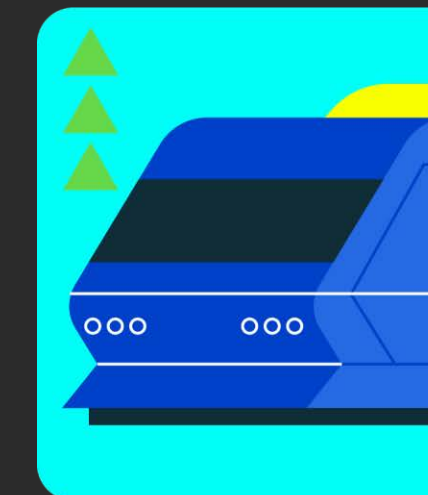

สนับสนุนทางการเงิน
เพื่อเปลี่ยนการขนส่ง
สู่ระบบราง

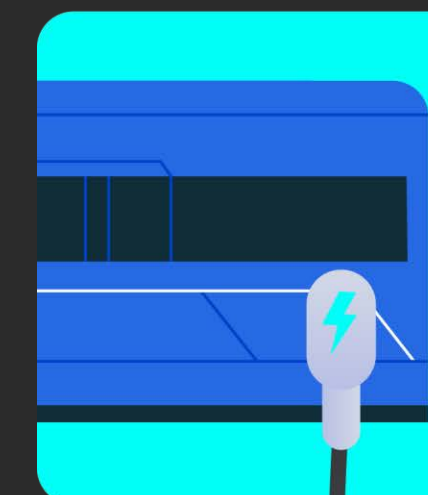

เปลี่ยนรูปแบบ
การจัดส่งสินค้า
ขั้นสุดท้ายให้ยั่งยืนยิ่งขึ้น

มาตรการเพิ่มเติม

เพิ่มประสิทธิภาพ
การใช้พลังงานของรถไฟ
เช่น เปลี่ยนเครื่องยนต์หัวรถจักร
ให้มีประสิทธิภาพมากขึ้น

กำหนดให้ใช้เชื้อเพลิงสะอาด
ในการขับเคลื่อน

ลดคาร์บอนภาคการบิน มุ่งสู่การท่องเที่ยวที่ยั่งยืน

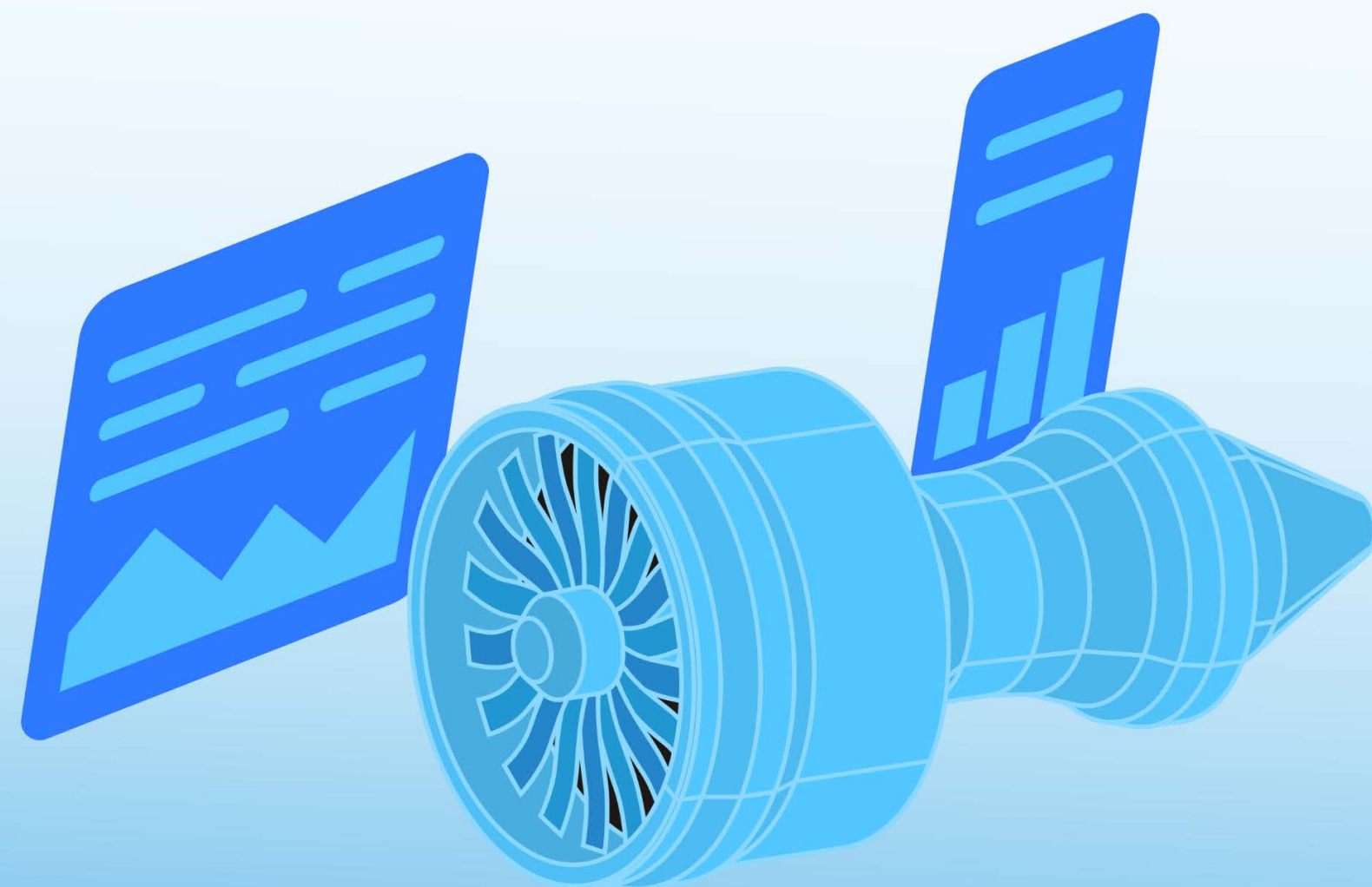
ส่งเสริมเชื้อเพลิงเครื่องบินคาร์บอนต่ำ (Sustainable Aviation Fuel: SAF)

- ส่งเสริมการผลิตเชื้อเพลิงสะอาด
- กำหนดสัดส่วนการผสมน้ำมัน SAF ในเชื้อเพลิงเครื่องบิน

ส่งเสริมให้เปลี่ยนเครื่องยนต์เครื่องบิน ให้มีประสิทธิภาพมากขึ้น

- ส่งเสริมเครื่องยนต์ Hybrid / EV
- เครื่องยนต์ใช้ไฮโดรเจน

ลดการเดินทางทางอากาศระยะทางสั้น ส่งเสริมการ Shift Mode

- เก็บภาษีเที่ยวบินระยะสั้น
- พัฒนาระบบขนส่งทางรางที่มีประสิทธิภาพ
ตอบโจทย์ความต้องการการเดินทาง

เมืองน่าอยู่ ขนส่งสาธารณะคาร์บอนต่ำ

เดินทางข้ามเมือง
ด้วยรถไฟ

ขนส่งสินค้า
ทางราง

เดิน-ปั่นทั่วเมือง

เที่ยวบินสะอาด

ยานยนต์ไฟฟ้า

ระบบขนส่งมวลชน
ตอบโจทย์คนเดินทาง

ท่องเที่ยวสีเขียว

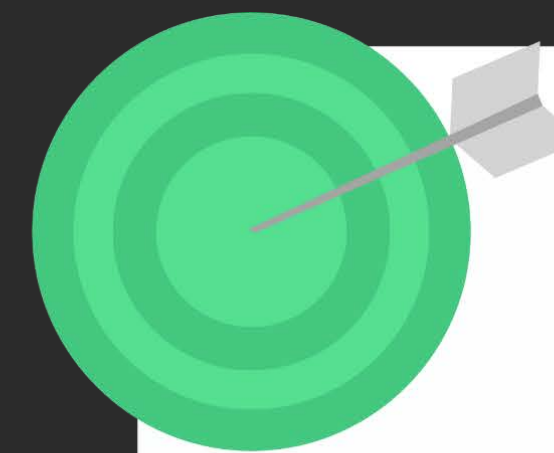
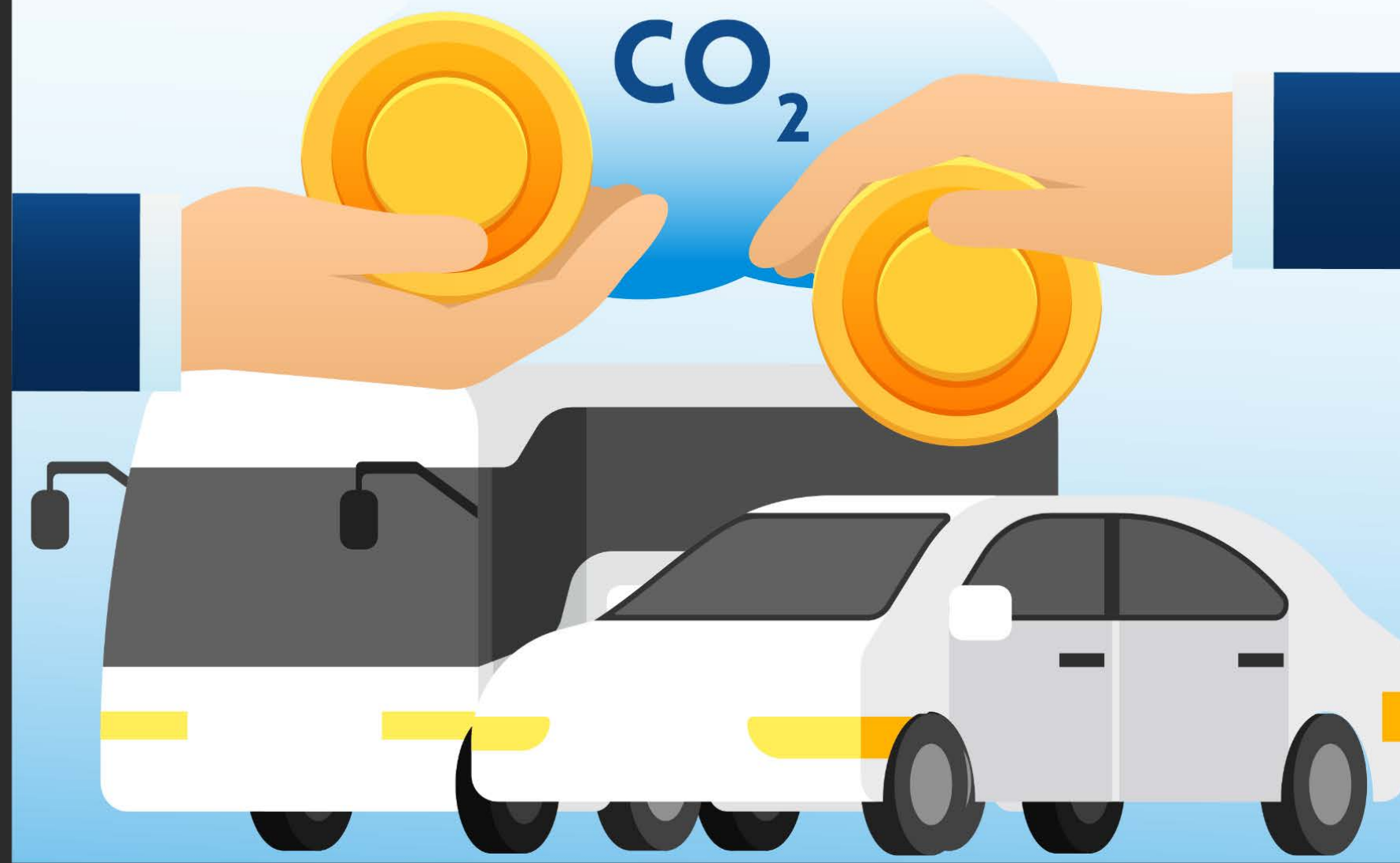

เพื่อมุ่งสู่เป้าหมาย...รัฐบาลควรดำเนินการดังนี้

2050 Carbon Neutrality

- เพิ่มสัดส่วนการขนส่งทางรางขึ้น 30%

2065 Net Zero GHG

- พัฒนาเมืองให้คนเดินและใช้จักรยานเป็นหลัก
- ใช้เครื่องบิน เครื่องยนต์แบบเชื้อเพลิงสะอาด

